

Türkiye’de Hidroelektrik Santraller Gerçeği

TMMOB
Enerji Çalışma Grubu

İsmail KÜÇÜK
Meteoroloji Mühendisi

İÇERİK

SÜREÇ

- 4628 Öncesi
- 4628 Sonrası

TEKNİK

- Mühendislik Hizmetleri
- Can Suyu
- ÇED
- Denetim

SONUÇ

İLK ÖNCE

KAMU YAPARDI

KAMU İŞLETİRDİ

KAR AMACI YOKTU

3096 Sayılı

Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun (19/12/1984)

Bu Kanunun amacı, Türkiye Elektrik Kurumu dışındaki özel hukuk hükümlerine tabi sermaye şirketleri statüsüne sahip yerli ve yabancı şirketlerin **elektrik** üretimi, iletimi, dağıtımı ve ticareti ile görevlendirilmesini düzenlemektir.

3996 sayılı

Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun (13/6/1994)

Kanunun amacı, kamu kurum ve kuruluşlarınca (kamu iktisadi teşebbüsleri dahil) ifa edilen, ileri teknoloji veya yüksek maddi kaynak gerektiren bazı yatırım ve hizmetlerin, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırılmasını sağlamak olup, kapsamı, (Değişik birinci fıkra: 24/11/1994 - 4047/1 md.) Bu Kanun, köprü, tünel, **baraj**, sulama, içme ve kullanma suyu, arıtma tesisi, kanalizasyon, haberleşme, (Ek ibare: 20/12/1999 - 4493/1 md.) **elektrik üretim**, iletim, dağıtım ve ticareti maden ve işletmeleri, fabrika ve benzeri tesisler, çevre kirliliğini önleyici yatırımlar, otoyol, trafiği yoğun karayolu, demiryolu, gar kompleksi, lojistik merkezi, yeraltı ve yerüstü otoparkı ve sivil kullanıma yönelik deniz ve hava alanları ve limanları, yük ve/veya yolcu ve yat limanları ile kompleksleri, sınır kapıları, milli park (özel kanunu olan hariç), tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında planlarda öngörülen yapı ve tesisleri, toptancı halleri ve benzeri yatırım ve hizmetlerin yaptırılması, işletilmesi ve devredilmesi konularında, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde sermaye şirketlerinin veya yabancı şirketlerin görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları şeklindedir. Birinci fıkrada öngörülen yatırım ve hizmetlerin bu Kanuna göre sermaye şirketleri veya yabancı şirketler eli ile gerçekleştirilmesi bu yatırım ve hizmetlerin, ilgili kamu ve kuruluşları (kamu iktisadi teşebbüsleri dahil) tarafından görülmesine ilişkin kanunların istisnasını teşkil eder.

3996 sayılı

**Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde
Yaptırılması Hakkında Kanun (13 Haziran 1994)**

Yap İşlet Devret Modeli (YİD); ile, kamu kurum ve kuruluşlarınca (kamu iktisadi teşebbüsleri dahil) ifa edilen,

ileri teknoloji veya yüksek maddi kaynak gerektiren bazı yatırım ve hizmetlerin, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırılmasını sağlanmak amaçlamıştır.

Kanun ile elektrik üretim, iletim, dağıtımda, projeyi gerçekleştirecek olan yerli ya da yabancı şirketler bir sermaye şirketi kurarak, projenin tasarımından işletmeye alınması, işletilmesi bakım ve onarımı söz konusu şirket tarafından yapılmakta, işletme süresi olarak da, 3096 sayılı kanuna göre 99 yıla kadar süre verilebilmesine izin verilmektedir. Ancak genel olarak uygulamada inşaat süresi, borçların ödenmesi ve bunu takiben öz sermayenin geri alınmasını sağlayacak asgari 15-20 yıl içermektedir. Bu süre karşılıklı anlaşmayla uzatılabilmektedir.

4283 Sayılı

Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun
(19/7/1997)

“Yap-İşlet (Yİ) Modeli” ile Elektrik Enerji Üretim Tesislerinin Kurulması, İşletilmesi ve Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun” mülkiyeti üretim şirketine ait olmak üzere tesisin kurulmasını, işletilmesini ve işletme süresi boyunca üretilen hizmetin devlet tarafından alınmasını düzenleyen bir modeldir. Yİ modeli ile üretim şirketlerine **sadece termik** (hidrolik, jeotermal, nükleer ve diğer yenilenebilir enerji alanları kapsam dışında tutulmuştur) santral kurma konusunda kurallar belirlenmiştir.

**Süreçte,
Mahkemelerin iptal kararları nedeniyle
kanunlarda bir çok değişiklikler yapılmak
zorunda kalınmıştır.**

**3996 sayılı yasa'nın ikinci maddesine 4493 sayılı yasa ile
elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti konuları eklenerek,**

**Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçelerine kanunlarda uygun
düzenlemeler yapılmak suretiyle yasa ile özel hukuk
normlarına uygun işlemlerin yapılmasının yolunu açmıştır.**

Sayıştay Raporundan

Rapor kapsamında YİD modeliyle yapılan 24 ve Yİ modeliyle yapılan 5 olmak üzere toplam 29 adet santral incelenmiş olup bu incelemeler sonucunda tespit edilen sorunların başlıcalarına aşağıda kısaca değinilmiştir.

Görevli şirketlerle imzalanan Uygulama/İmtiyaz Sözleşmeleri defalarca değiştirilmiş ve her değişiklikle, projelerin toplam yatırım tutarları ve elektrik satış tarifeleri yükseltilmiş, işletme süreleri uzatılmış, erken üretim, eksik ve fazla üretim fiyatları değiştirilmiştir. Bu tür değişiklikler tamamen şirketlerin talepleri doğrultusunda ve firmaların lehine olmuş, kamu yararı açısından yapılması zorunlu olan değişiklikler yapılmamış, bu da kamu kesiminin riskinin artmasına yol açmıştır

Tüm bu uygulamalar sonucunda, santrallerin işletmede oldukları ortalama 4 yıllık süre içinde 2.3 milyar USD kamu zararı ortaya çıkmıştır.

4628 sayılı

Elektrik Piyasası Kanunu (3/3/2001)

.....rekabet ortamında enerji piyasası oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanması amacıyla yeni bir yapı olarak “Elektrik Piyasası Düzenleme Kurulu” oluşturulmuştur.

Bu kanunla birlikte enerjide bütün alanlarda serbest girişimin önü açılmış gibidir.

4628 sayılı kanunun ardından

26 Haziran 2003 tarihli Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yayınlanmıştır.

Bu yönetmelik hukuki dayanağını; “Madde 3 - Bu Yönetmelik; 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun, 3154 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu hükümleri”nden alırken,

Amaç ve kapsam maddeleri; “Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde halen piyasada faaliyet gösteren veya gösterecek tüzel kişiler tarafından hidroelektrik enerji üretim tesisleri kurulması ve işletilmesine ilişkin üretim, otoprodüktör, otoprodüktör grubu lisansları için DSİ ve tüzel kişiler arasında düzenlenecek Su Kullanım Hakkı Anlaşması imzalanması işlemlerinde uygulanacak usul ve esasları belirlemektir. Madde 2 - Bu Yönetmelik, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde halen piyasada faaliyet gösteren veya gösterecek tüzel kişiler tarafından, hidroelektrik enerji üretim tesisleri kurulması ve işletilmesine ilişkin üretim, otoprodüktör, otoprodüktör grubu lisansları için DSİ ve tüzel kişiler arasında imzalanacak Su Kullanım Hakkı Anlaşmasında yer alması gereken hükümler, Su Kullanım Hakkı Anlaşması'nın imzalanmasına, yenilenmesine, tadiline ve sona ermesine ilişkin usul ve esaslar ile Su Kullanım Hakkı Anlaşması imzalayacak tüzel kişilerin yükümlülüklerini kapsar” olarak belirlenmiştir.

Bu kanun ve devamındaki yönetmeliğin koruyuculuğunda, özel yada tüzel olarak bir çok kişi herhangi bir su üzerinde belirlediği noktadan suyu alıp bir başka noktaya aktararak enerji üretimine ilişkin fizibilite raporu çalışmalarına başlamışlardır.

HES PROJELERİNDE İŞLEYİŞ SÜRECİ

<http://epdk.gov.tr/web/elektrik-piyasasi-dairesi/sss-genel>

- HES için uygun alanların belirlenmesi için;
DSİ ve Mülga EİE (KHK /662 den sonra DSİ)
- Başvuru yapacak olanların Şirket Olması

SU YAPILARINDA MÜHENDİSLİK HİDROLOJİSİ

EİE ve DSİ Genel Müdürlükleri
Mühendislik Hizmetleri Normlarından “Su
yapılarının Mühendislik Hidrolojisi
Çalışmaları” 20 yıllık süreci kapsayan akım
ölçüm değerlerine gerek olduğu
belirtilmektedir.

Ancak 4628 den sonra üretilen/türetilen(!)
projeler için bu normların kullanıldığını
söyleyebilmek mümkün değildir.

Raporları Kimler Hazırlamaktadır?

Mühendislik projelerinin hazırlanmasında belli kriterler aranır. Oysa bu projelerin hazırlanmasında yada hazırlayanlar için hiçbir kriter aranmamaktadır. Bu yapılar ve yapıların imalatının boyutlandırılmasında kullanılacak olan veriler tamamen mühendislik çalışmalarını gerektirmektedir.

Ancak **hiçbir raporda mühendis ismine rastlamak mümkün değildir.**

DSİ kendi projelerinin ihalesinde belli kriterler getirmektedir.

HES projelerinin denetimi/ kontrolü de DSİ tarafından yapılmaktadır.

Ancak bu projeleri hazırlayanlar için hiçbir kriter yoktur..

Projelerin çoğunluğu piyasanın baskılanması sonucu turetilmiştir. Projelerin çoğunda hiçbir hidrolojik kurala uymayan HES başvuruları bulunmaktadır.

Bunca HES için, yeterli olmayan su ölçüm değerlerine göre su değerlerinin elde edilmesi mümkün olmadığından, su değeri elde etmenin mümkün olmadığı yerler için yeni teoriler(!) geliştirilmiştir ki, bunların “hidroloji” kuralları ile ilişkisi bulunmamaktadır.

Yani işlemler sanal rakamlarla ile yapılmaktadır.

CAN SUYU HESAPLARI YÖNTEMLERİ

- . Islak çevre
- . Tennant
- . Aylık ortalamalar

TÜRKİYE UYGULAMALARI

-İlk önce 50 litre

-Son durumda

son 10 yılın ortalama akımının %10 'u

Projelerin sayı olarak artması ve kural tanımazca yapılan işlemler çoğu alanda çevre sorunlarını da gündeme gelmiştir.

Kamuoyunun duyarlılığının ve dikkatinin artması nedeniyle ÇED uygulamalarıyla bu projeler için çıkış yolu aranmaktadır.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ (ÇED)

Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek **olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde**, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, **seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde** ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları” olarak tanımlanmaktadır.

ÇED'leri Sonuçlanan Projelerin Sektörel Dağılımları

Sektör	Sanayi	Atık ve Kim ya	Turizm- Kon ut	Petrol- Ma den	Ene r ji	Tarım- Gı da	Ulaşım	İçme S u y u	Toplam
Adet	308	366	190	540	443	175	220	1	2243

ÇED Değerlendirme ve Karar sonuçları

Olumlu	2211
<i>Olumsuz</i>	<i>31</i>
Mahkeme iptal	1
Toplam	2243

Enerji Sektöründeki ÇED Karar Sonuçları

Sektör Dağılımı	Olumlu	Olumsuz	Toplam
Termik	61	-	61
HES	198	<u>1</u>	199
İletim	167	-	167
Jeotermal	1	-	1
Sulama	10	-	10
Rüzgar	5	-	5
Toplam	442	1	443

Enerji sektöründeki ÇED raporlarından sadece bir tanesi olumsuz olarak sonuçlanmıştır. Bu ÇED 'de Köprüçay Projesi (Beş Konak 1 Barajı ve HES) için verilen olumsuz karardır. Yine aynı tarihli kararla Köprü Çay Projesi Beş Konak 2 Baraj ve HES) için olumlu raporu verilmiştir.

Olumsuz karar verilen ÇED in durumu bu kapsamda değerlendirildiğinde, enerji sektöründe olumsuz verilmiş hiçbir ÇED yoktur diyebiliriz

ÇED Gerekli-
yada değil

K.G. 24,5 MW

1

ÇED zorunlu

K.G. 25 MW

3

0,49 MW

ÇED ...

DSİ Tablo1'deki HES'lerin Kurulu Güçlerine Göre Dağılımı

Kurulu Güç (MW)	Toplam Adet	Toplam Kurulu Güç (MW)	Eklenik Toplam Adet
<1	68	36,0	68
1=< - <2	56	79,0	124
2=< - <5	100	314,0	224
5=< - <10	101	718,0	325
<u>10=< - <25</u>	<u>141</u>	<u>2.189,0</u>	<u>466</u>
25=< - <50	100	3.606,0	566
50=< - <100	77	5.413,0	643
100=< - <200	48	6.704,0	691
200=< - <500	23	6.385,0	714
500=< - <1000	8	4.645,0	722
1000=< - <2000	3	4.330,0	725
2000=< - <2500	1	2.400,0	726
Toplam	726	36.819,0	-

ÇED YETERLİLİĞİ !!!!!!!!!

ÇED hazırlanmasında kullanılan veriler öncelikle projelerden alınmaktadır.

Ancak; herhangi bir HES'in fizibilite, uygulama projesi gibi projelerin hazırlanması için hiçbir kriter yoktur.

arçelik
İSMAİL ERCAN LTD. ŞTİ.
Tel: 0 (252) 214 16 45 • 214 29 85 / MUĞLA

ÇED
RAPORU
212 40 50

**AYNI HAVZADAKİ
HES'LER İÇİN
ÇED'LER TEK TEK
DEĞİL
BÜTÜNLEŞİK OLARAK
DEĞERLENDİRİLMEK
ZORUNDADIR.**

•SU YAPILARI DENETİM YÖNETMELİĞİ

HES projelerindeki artışlar sonucunda, ilk denetimlerinin zaman alması ve imalatlarındaki denetimleri hızlandırmak amacıyla 15 Ağustos 2009 tarihinde Su Yapıları Denetim yönetmeliği yayınlanmıştır.

Bu yönetmeliğin amacı, “MADDE 1 – (1) Bu

Yönetmeliğin amacı, gerçek veya tüzel kişiler tarafından, yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü

su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın,

deprem gibi doğal felaketlerden sonra

meydana gelebilecek ülke kaynaklarının

israfının önlenmesi, çevre ile uyumlu

uygulama projelerinin ve yapım aşamasındaki teknik

denetimlerinin yapılması ve bu denetimi yapacak firmalara verilecek izin belgeleri ile çalıştıracakları yetkili elemanların niteliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemek” olarak,

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, gerçek veya tüzel kişiler tarafından tesis edilecek su yapılarının proje onayını, yapım aşamasındaki denetim iş ve işlemlerini ve bu işlemlerin yerine getirilmesi aşamasında denetim firmalarının görev ve sorumlulukları ile bu firmaların yetkilendirilmesini ve bu işlerde çalışacak denetim elemanlarının niteliklerinin belirlenmesini, yetki belgesi ile ilgili işlemlerin yapılmasını, yetkilendirilmiş firma ve bu firmalarda çalışan denetim elemanlarının görev ve sorumlulukları ile su yapıları denetim hizmet sözleşmesinin düzenlenmesi ve hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin hususları kapsar” olarak belirlenmiştir.

**Bu yönetmeliğin yetki yönünden
tamamen iptali konusunda
TMMOB, KESK – Enerji Sanayi ve Maden
Kamu Emekçileri Sendikası (ESM) ve
Mesleki açıdan da birçok Oda tarafından
ayrı ayrı davalar açılmıştır.**

**Danıştay, TMMOB ve ESM'nin açtığı
davaların her ikisi içinde yürütmesinin
durdurulmasına karar vermiştir.**

Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararının gerekçesini ortadan kaldırmak amacıyla, torba yasa olarak bilinen 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile, 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi değiştirilmiş ve maddeye (e) bendinden sonra gelmek üzere (f) bendi olarak (13.02.2011-6111/204 md.) “20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve Su Kullanım Hakkı Anlaşması çerçevesinde elektrik enerjisi üretmek maksadıyla yapılacak olan üretim tesislerinin su yapısıyla ilgili kısımları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından inşa edilecek suyla ilgili yapıların inşasının inceleme ve denetimi, masrafları ilgililerine ait olmak üzere DSI tarafından yapılır veya gerektiğinde yetkilendirilecek denetim şirketlerine yaptırılması sağlanır. Denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, ilgili bakanlıkların görüşü alınmak kaydıyla DSI tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” şeklinde düzenlenmiştir

Yasada yapılan bu değişikliğe dayanarak yürütmesi durdurulan yönetmeliğin bazı maddelerinde içeriğe yönelik olmayan değişiklikler ile 13.05.2011 tarihinde yeniden yayınlanmıştır.

13.05.2011 tarih ve 27933 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği”nin 18. Maddesi ile 15.08.2009 tarih ve 27320 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlük kazanan “Su Yapıları Denetim Yönetmeliği” ortadan kaldırılmıştır.

Denetim Gerçeği

Yönetmeliğin başlığı ile amaç maddesi birbiriyle uyuşmadığı da açıktır. Ancak bu yönetmelikte esas ele alınması gereken konu, projenin yada denetimi yapılacak olan imalatın denetiminin nasıl yapılacağını ortaya koyarak bu firmalarda belli kriterleri ararken bu projeleri kimlerin yapacağına ilişkin hiçbir tanımlaması yoktur

Bu yönetmelik her ne kadar bu alandaki denetimi sağlamayı hedeflese de uygulamada bu konunun denetimden uzak olduğu açıktır. Kısaca bu yönetmelik ÇED benzeri bir uygulamayı ortaya koymaktadır.

Havza Planlaması Gerçeği

Bu Projeler havza planlaması yapılmadan ortaya konmaktadır.

Planlama olsaydı havzada ne yapılacağı önceden belli olurdu.

Havza planlaması yapılmadığından su'yun öncelikli kullanımlarında sorunlar yaşanması kaçınılmaz olacaktır.

İçme-Kullanma-Sulama-Enerji

Havza bütün olarak ele alınmadığından Doğal yaşama yada diğer önlemlere ilişkin ifadeler tamamen sanaldır.

Mevcut projelerin illere göre dağılımı

Tablo-1				Tablo-3			
İl Adı	Adet	Adet	Toplam	İl Adı	Adet	Adet	Toplam
01 ADANA	26	28	54	42 KONYA	10	3	13
02 ADIYAMAN	7	28	35	43 KÜTAHYA	4	11	15
03 AFYON	1	0	1	44 MALATYA	19	19	38
04 AĞRI	1	11	12	45 MANİSA	3	0	3
05 AMASYA	1	11	12	46 K. MARAŞ	26	54	80
06 ANKARA	6	12	18	47 MARDİN	1	0	1
07 ANTALYA	49	44	93	48 MUĞLA	16	22	38
08 ARTVİN	21	103	124	49 MUŞ	4	6	10
09 AYDIN	7	4	11	50 NEVŞEHİR	3	2	5
10 BALIKESİR	19	4	23	51 NİĞDE	1	0	1
11 BİLECİK	2	4	6	52 ORDU	25	29	54
12 BİNGÖL	10	14	24	53 RİZE	25	59	84
13 BİTLİS	7	14	21	54 SAKARYA	7	14	21
14 BOLU	9	21	30	55 SAMSUN	9	9	18
15 BURDUR	2	2	4	56 SİİRT	13	8	21
16 BURSA	14	12	26	57 SİNOP	2	13	15
17 ÇANAKKALE	7	2	9	58 SIVAS	19	36	55
18 ÇANKIRI	2	2	4	59 TEKİRDAĞ	0	0	0
19 ÇORUM	3	6	9	60 TOKAT	9	18	27
20 DENİZLİ	19	18	37	61 TRABZON	37	98	135
21 DİYARBAKIR	8	14	22	62 TUNCELİ	10	9	19

22 EDİRNE	0	0	0	63 ŞANLIURFA	4	1	5
23 ELAZIĞ	9	5	14	64 UŞAK	1	1	2
24 ERZİNCAN	13	38	51	65 VAN	7	31	38
25 ERZURUM	23	65	88	66 YOZGAT	2	2	4
26 ESKİŞEHİR	6	2	8	67 ZONGULDAK	5	6	11
27 GAZİANTEP	0	3	3	68 AKSARAY	0	0	0
28 GİRESUN	34	65	99	69 BAYBURT	1	8	9
29 GÜMÜŞHANE	6	31	37	70 KARAMAN	7	8	15
30 HAKKARİ	10	12	22	71 KIRIKKALE	2	3	5
31 HATAY	5	7	12	72 BATMAN	1	9	10
32 ISPARTA	13	12	25	73 ŞIRNAK	8	11	19
33 MERSİN	29	20	49	74 BARTIN	4	6	10
34 İSTANBUL	0	0	0	75 ARDAHAN	8	10	18
35 İZMİR	3	0	3	76 IĞDIR	1	3	4
36 KARS	14	19	33	77 YALOVA	0	0	0
37 KASTAMONU	14	25	39	78 KARABÜK	4	14	18
38 KAYSERİ	15	8	23	79 KİLİS	0	0	0
39 KIRLARELİ	4	0	4	80 OSMANİYE	6	15	21
40 KIRŞEHİR	2	0	2	81 DÜZCE	0	9	9
41 İZMİT	1	2	3	Toplam (Adet)	726	1.215	1.941
				Kurulu Güç (MW)	70.211	5.360	75.571

Türkiye Kurulu Güç ve Üretimin Birincil Kaynaklara Göre Dağılımı

Birincil Kaynak	Kurulu Güç (MW)	Payı (%)	Kurulu Güç (MW)	Payı (%)	Üretim (GWh)	Payı (%)	Üretim (GWh)	Payı (%)
	2009		2010		2009		2010	
Barajlı Hidrolik	12.681,6	29,72	13.067,1	26,39	30.603,3	15,3	44.468,4	21,05
Akarsu Hidrolik	1.871,7	3,36	2.761,1	5,57	5.355,0	1,4	7.327,0	3,46
Motorin	26,5	0,06	26,5	0,05	345,8	0,1	4,2	0,0
İthal Kömür	1.921,0	3,95	3.281,0	6,62	12.813,2	6,3	14.531,7	6,9
Taşkömürü	335,0	0,80	335,0	0,68	3.334,8	1,7	3.588,3	1,7
Rüzgar	791,6	0,87	1.320,2	2,67	1.495,4	0,4	2.916,4	1,4
Linyit	8.109,6	19,39	8.139,7	16,44	39.089,5	21,1	35.942,1	17,0
Jeotermal	77,2	0,07	94,2	0,19	435,7	0,1	668,2	0,3
Doğalgaz+LPG	14.555,0	32,11	-	-	96.095,1	49,7	-	-
Doğal Gaz	-	-	16.112,2	32,53	-	-	98.143,7	46,5
Nafta	21,4	0,05	16,9	0,03	17,6	0,2	31,9	0,0
Katı+Sıvı Çok Yakıtlı	551,5	1,34	2.652,7	5,36	0,0	0,0	0,0	0,0
Fuel-Oil+Asfaltit	1.675,6	4,17	1.617,8	3,26	4.887,4	3,6	3.128,1	1,5
Yenilenebilir+Atık	81,5	0,14	96,9	0,20	340,1	0,1	457,5	0,2
Sıvı+Doğalgaz	2.062,0	3,97	-	-	0,0	0,0	-	-
TOPLAM	44.761,2	100,0	49.524,1	100,0	194.812,90	100,0	211.207,7	100,0

SONUÇ

Kayıp kaçak miktarı yaklaşık olarak 31.000 GWh tır. Kayıp kaçak oranlarının kabul edilebilir seviyeye indirilmesi durumunda en az iki Atatürk barajı kurtarılmış olacaktır.

Böyle bir tercih, 4628 sayılı yasa sonrası ortaya konan HES'lerin çoğuna gerek olmadığı ya da sanal değerler ile ortaya konan bu tesislerin yapılmasına öncelik verilmemesi gerektiği konusunda da tasarruflarda bulunabileceğini göstermektedir.

SONUÇ

Doğal varlıklar üzerindeki etkinin değerlendirilebilmesi için suyun doğal varlık olarak ekosistemin bir parçası olduğu gerçeği göz ardı edilmeden bir bütün olarak ele alınmalıdır.

SONUÇ

4628 sayılı yasa sonrası ortaya konan, 1215 HES'in Kurulu gücü toplam HES kurulu gücünün yaklaşık %7 lik kısmını oluşturmaktadır.

Bu tesislerin kurulu gücene karşılık gelecek enerjiyi üretemeyeceği açık olduğundan, ayrıca çoğu mühendislik hizmeti görmediği ve ekolojiyi korumadığı için bu projeler hemen durdurulmalıdır.

Bu tesislerin Kapasite Faktörü çok düşüktür.

SONUÇ

Su hizmetlerinde ve yönetiminde, hizmetin kamusal özü korunarak toplumsal katılımcılık sağlanmalıdır.

Su, hiçbir şekilde şirketlerinin insafına ve denetimine bırakılmaz.

SONUÇ

Toplumsal yaklaşımlardan uzak, ekolojik, kültürel değerleri yok sayan, sadece piyasanın kurallarına göre şekillendirilen ve yönetilen bu HES süreci toplumsal kaygılar giderilene kadar durdurulmalıdır

BAŞKA BİR SÖZ

HES !!!!!!!

KARŞI MISINIZ?

TARAF MISINIZ?

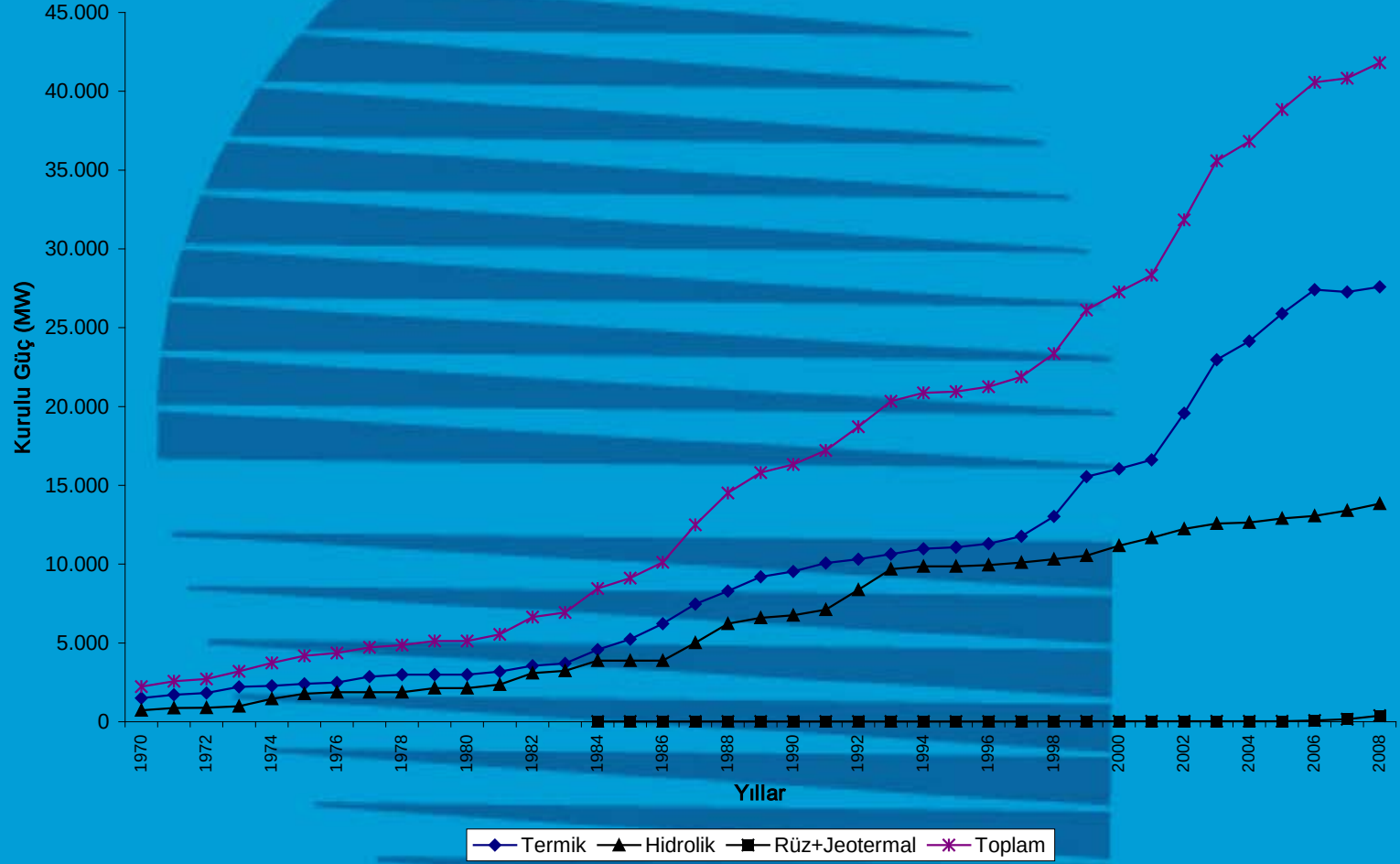
EKSENİNDEKİ ANLAYIŞ

HES'LERİ

YENİLENEBİLİR ENERJİ

OLMAKTAN ÇIKARMAKTADIR

Enerjide Kurulu Gücün Değişimi

Hidrolik Enerjide Gelişme Durumu

Durumu	Adet	Kurulu Güç (MW)
İşletmede Olan	205	14.405,24
İnşa Halinde Olan	544	14.098,52
İl Etüt, Master Plan, Planlama ve Kati Projesi Hazır Olan	1222	47.067,34
Genel Toplam	1.971	75.571,10
Genel Toplam içerisinde Tüzel Kişiler Tarafından Geliştirilen	1215	5.360
Genel Toplam İçerisinde 4628 Sayılı Kanuna için DSI ve EİE tarafından geliştirilen projeler	259	4.857

Aynı kapsamda EİE ve DSI tarafından ortaya konan yaklaşık 260 projelerden mühendislik hizmeti görmeyen projelerde hemen durdurulmalıdır.

HES'ler genel enerji politikalarının ayrılmaz bir parçası olduğundan bütüncül politikalar ve planlamalar içerisinde değerlendirilmelidir.

Artvin.biz

Artvin.biz

Artvin.biz

